
Przegląd literatury w latach 1945/46

Ochrona Zabytków 1/2, 92-93

1948

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z PIŚMIENICTWA

PRZEGLĄD LITERATURY
W LATACH 1945/46

Literatura po okresie międzywojennym, dotycząca ochrony zabytków jest stosunkowo uboga, toteż dajemy przegląd mniej nawet ważnych artykułów, ograniczając się w bieżącym numerze po rok 1946.

Jan Hopliński, *Konserwacja malowideł* (Kraków 1941). Jest to próba krótkiego kompendium zagadnień konserwacji malarskiej, przeznaczonego pierwotnie do podręcznika „Muzealnictwo”, wydanego w r. 1947 przez Związek Muzeów w Polsce. Omawia zasady pielęgnacji, przechowania, czyszczenia i regeneracji malowideł, naprawy uszkodzeń, naprawy podobrazia, usuwania werniksów, stosowania rozpuszczalników, prasowania i restaurowania obrazów. Podręcznik oparty jest na literaturze francuskiej i doświadczeniach własnych.

Z czasopism: *Biuletyn Historii Sztuki i Kultury* poświęca sporo miejsca w roczniku VIII (1946 r.) sprawom, dotyczącym ochrony zabytków. J. Zachwatowicz omawia w artykule „Program i zasady konserwacji zabytków” (nr. 1/2, s. 48—52) znaczenie i rolę, jaką pełnią pomniki przeszłości w kulturze narodowej. Podkreśla konieczność przywrócenia zabytkom właściwej im formy i roli, oraz domaga się włączenia wartości, jaką posiadają dla kształtującego się nowego życia. Poza tym informuje o utworzeniu Państwowych Pracowni Konserwacji Zabytków. — K. Piwocki w artykule dyskusyjnym „Uwagi o odbudowie zabytków” (nr. 1/2 s. 53—55) przedstawia konieczność rewizji dotychczasowych poglądów konserwatorskich i zmiany postawy wobec zagadnienia ochrony zabytków z przyczyn emocjonalnych, społecznych i artystycznych. A. Karczewski w ramach artykułu „Narodowy program konserwacji zabytków” (nr. 3/4, s. 195—197) rozpatruje zagadnienia reorganizacji państwowej opieki nad zabytkami, towarzystw opieki nad zabytkami przeszłości, rewizji zasad i metod

konserwacji. Artykuł Z. Kempiańskiego „Odkrycia w Strzelnie” (nr. 3/4, s. 202—207), zapoznaje czytelnika dokładnie z wynikami badań autora, oraz rekonstrukcją kościoła romańskiego ś. Trójcy w Strzelnie.

O programie inwentaryzacyjnym i możliwościach jego realizacji traktuje artykuł J. Szablowskiego „Zagadnienia inwentaryzacji zabytków sztuki w Polsce” (nr. 1/2, s. 22—55). Zgodnie z opinią kół fachowych autor podkreśla konieczność prowadzenia prac inwentaryzacyjnych w dwóch kierunkach: jak najszybszego sporządzenia zwięzłego spisu zabytków, który opublikowany byłby w formie Katalogu Zabytków i kontynuacji właściwej, zapoczątkowanej przed wojną inwentaryzacji opisowej, wydawanej w formie Topograficznego Inwentarza. Autor poświęca uwagę sprawom organizacji prac inwentaryzacyjnych oraz proponuje powiększenie zbiorów Centralnego Biura Inwentaryzacyjnego i rozmieszczenie powstałych w ten sposób serii w trzech głównych środowiskach historii sztuki w Warszawie, Krakowie i Poznaniu.

Przegląd Artystyczny zawiera w I roczniku następujące artykuły z dziedziny ochrony zabytków: M. Huberówna, „Rewindykacja zabytków na Śląsku” (nr. 1, s. 12) daje obraz wysiłków podjętych celem zabezpieczenia i rewindykowania dzieł sztuki deportowanych przez Niemców na teren Śląska. J. Lepiarezyk „Opieka nad zabytkami w województwie krakowskim” (nr. 1, s. 13) przedstawia przegląd zniszczeń na obszarze województwa, opisuje prace konserwatorskie, odkrycia i zabezpieczenie kolekcji prywatnych.

Przegląd Budowlany zawiera w roczniku XVIII (1946) artykuł S. Marzyńskiego „Odbudowa Nowego Świata” w świetle porównań kosztów odbudowy gmachów zabytkowych z kosztami analogicznych nowych budynków współczesnych” (nr. 9, s. 265—273). Autor daje odpowiedź na pytanie dlaczego ku odbudowie zabytkowych ośrodków zwraca się zainteresowanie i jakie czynniki skła-

niają budujących do inwestowania tam kapitału.

Problemy. W roczniku II znajduje się artykuł W. Tomkiewicza „Zbiory polskie w Niemczech i Austrii” (nr. 1, s. 39—45). Autor widzi możliwości rekompensaty ze strony Niemiec za utracone dzieła sztuki w przekazaniu Polsce licznych „poloniców” znajdujących się na terenie Niemiec i Austrii.

Ziemia zamieszcza w roczniku XXX (1946) szereg artykułów i notatek dotyczących ochrony zabytków polskiego budownictwa, poza tym prowadzony jest stale „Przegląd konserwatorski i muzealny”.

Tygodnik Powszechny. J. Reimer w artykule „Zabezpieczone” przez Niemców dzieła sztuki” (r. I, nr. 13) omawia fakt znalezienia w związku z ujściem H. Franka katalogu rozumowanego p. t. „Sichergestellte Kunstwerke im Generalgouvernement”, zawierającego we wstępie rozporządzenie generalnego gubernatora o zabezpieczeniu dzieł sztuki. Autor domaga się zwrotu wywiezionych dzieł sztuki i odszkodowania w formie ekwiwalentu — za dzieła zniszczone i zaginione. J. Ciechocki „Ołtarz Mariacki Wita Stwosza” (r. II, nr. 49). Artykuł zawiera krótki opis i historię zabytku, następnie informuje o losach wojennych ołtarza i potrzebie konserwacji.

Odrodzenie. T. Dobrowolski „O planowe badanie sztuki polskiej” (r. II, nr. 47). Autor zwraca uwagę na braki polskiej historii sztuki: z jednej strony zbyt skrupulatne tropienie wpływów obcych, z drugiej obojętny stosunek do rodzimych przejawów sztuki. Podkreśla rolę inwentarza topograficznego zabytków, oraz działalności Państw. Instytutu Historii Sztuki dla organizacji środków pomocniczych i planowania badań. H. Blumówna w artykule „Zniszczenie architektury piastowskiej we Wrocławiu” (r. III, nr. 49) daje przegląd zniszczeń i informuje o rozpoczętych zabezpieczeniach, które są wstępnym etapem trwałej odbudowy.
J. R.

OD REDAKCJI

W numerze następnym zamieszczone będą między innymi: d. c. artykułu prof. dr K. Bulasa o zniszczeniu i odbudowie zabytków we Włoszech, artykuł prof. G. Ciołka, poruszający problem zaporę wodnej w Czorsztynie, inż. H. Jasińskiego o ochronie budownictwa drewnianego w miasteczkach, doc. dr. T. Mańkowskiego o konserwacji sarkofagów Sieniawskich, prof. dr. M. Walickiego na temat strat polskiej kultury plastycznej.

Ponadto omówione będą odkrycia z zakresu architektury w Polsce, oraz zjazd konserwatorów w Łańcucie.

RÉSUMÉS FRANÇAIS

PREMIÈRE CONFÉRENCE DU CONSEIL INTERNATIONAL DES MUSÉES

L'article est un compte-rendu des problèmes touchant la protection des monuments et qui ont été traités lors de la première conférence de ICOM (International Council of Museums) à Paris, en juin-juillet courant.

LE PROBLÈME DE LA PRÉPARATION DES CONSERVATEURS DE PEINTURE

L'expérience des dernières années démontre que la préparation des conservateurs de peinture doit se faire sous forme

d'études spécifiques. En Pologne, ces études ont été commencées dans deux grandes écoles: l'Académie des Beaux Arts de Varsovie et l'École Supérieure des Arts Plastiques de Cracovie.

L'auteur est d'avis qu'il faut insister tout particulièrement sur les exercices pratiques faits à l'école; que ces exercices doivent être complétés par des cours de chimie générale, de chimie de peinture et de technologie, ainsi que de physique et de température. Il exprime enfin le désir de voir se fonder des laboratoires scolaires d'expérimentation